

9. květen 1945 - Den osvobození

- CZ24 News | 9. května 2022

ČESKO: Je tomu již 77 let a není mnoho těch, kteří zažili a pamatují tu závratnou radost, pocity štěstí a vděčnosti, s kterými jsme my, pamětníci, stáli 9. května 1945 na chodnicích našich měst a obcí a vítali slavné Rudoarmějce - své osvoboditele. Přijížděli na bojových vozidlech, na obrněných vozech a tancích, na nákladních autech i v koňských povozech, zaprášeni a unaveni po těžkých frontových bojích. Za nimi léta strádání, těžkých obětí a ztrát (jen v boji proti okupantům na našem území padlo na 144.000 sovětských vojáků), ale teď se smáli, byli šťastně udiveni jásotem a ovacemi, kterých se jim dostávalo od zástupů na chodnicích, hlasitým provoláváním slávy a zasypáváním náručemi květů. Těch květů bylo tehdy přemnoho, dny byly mimořádně slunečné a teplé, zahrady, parky, aleje, louky - všude se nabízely kvetoucí kytice na uvítanou. Tak jsme prožívali historické chvíle ukončení 2.světové války a vítězství nad fašismem - 9.květen 1945 - „Den osvobození“. Národ se radoval - i statečná Praha po povstání - a velcí básníci skládali nezapomenutelné verše:

„Přišli včas, jak legendární vojska z dávných kronik. Zvítězili. Nyní sedí v hloučkách u harmonik, mají kouzlo ruských písní, jejich zvláštních tonik“ (Vítězslav Nezval, „Historický obraz“). „Do šeríku padly dny té slávy. Nikdy ještě nám tak nevoněl, ten květ bílý, modrý, usměvavý, přivázaný na lafetě děl“ (Jaroslav Seifert, „Přilba hlíny. S náručí otevřenou. Jaro 1945“). Básník S.K.Neumann posílá „Vám poděkování a lásku vám, kéž zněly by jak zvony, vždyť já ne sám, jsou nás už miliony. Snad všichni se vám jednou v něčem vyrovnáme, teď poděkování vám aspoň posíláme.“ A básník Vladimír Holan skládá „Dík Sovětskému svazu“ a „Panychidu“ a „Rudoarmějce“ a rovněž František Hrubín píše verše plné uznání, obdivu a vděčnosti, „Chléb s ocelí“ a „Jobovu noc“.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

V té době jsme ve své třídě na gymnáziu v Hradci Králové založili recitační kroužek. Členy byli téměř všichni spolužáci. Vedl jej náš profesor, sice biologie a zeměpisu, ale byl to velký milovník literatury, divadla a poesie.

Je zaznamenáno, že ti jeho žáci, kteří se stali lékaři nebo lékárníky, vděčně na abiturientských sjezdech vzpomínali na to, čemu je pro jejich obory naučil. Ale kromě toho všichni spolužáci vzpomínali na to, jak se jim dík jeho pásmům poesie vtiskla do jejich nitra a jak je po celý život provázela.

On sestavil a nacvičil s námi snad desítku recitačních pásem. Z radosti a na počest osvobození v květnu 1945 bylo sestaveno „Květnové pásmo“. Bylo na programu besed, besídek, akademií, večerů a večírků nejen vlastní školy, ale i různých tehdejších slavnostních akcí ve městě, v okolí, ba i na vzdálenějších místech. Recitovali jsme nejen v tělocvičně Gočárových budovy našeho gymnázia (se Štursovou sochou „Vítěze“ s lípovou ratolestí na sloupu nad schodištěm v průčelí) , ale i v Klicperově divadle, v Kotěrově Muzeu, v Sokolovně, v Domě odborů „Na střelnici“, v

Bělči, v Kostelci nad Orlicí, v Machově, v Janských lázních, na Luční boudě v Krkonoších – a bůhví kde ještě.

Text našeho „Květnového pásma“ byl sestaven z veršů Vítězslava Nezvala a Jaroslava

Seiferta. V přednesu se podle děje střídali sbor a sólisté. A význam a náladu veršů dokresloval hudební doprovod, citlivé a působivé klavírní improvizace Václava Snítily, pozdějšího houslového virtuóza a profesora AMU v Praze.

Text „Květnového recitačního pásma“:

*Přes šest roků budilo nás vyzvánění hran, /olej utrpení přetékal nám přes kahan,
národe, stáls na hranici jako Mistr Jan.*

*V temných kobkách kasemat, o vodě, při svíci,/ nezlomen a s pohrdavým chladem, mlčící,
vzal jsi mužně na svá vzpurná bedra Kostnici. (Vítězslav Nezval)*

*Čelem ke zdi stáli celé dny a celé noci,/ staří, mladí, muži, ženy, děti, z měst i z obcí,
povel strašné libovůle hyen měl je v moci.*

*V srdci, které bilo za vlast, měli dynamit. /Časem vyschly jejich slzy, přestali se rdít,
časem pozapomínali, co je lidsky žít...*

*Záviděli pavoučkům a žabkám na silnici/ jejich malou svobodu, žebračkám hůl a lžící,
žili ze dne na den, žili hůř než galejníci.*

*Dělili se ochléb, o sůl, o smích, o úzkost,/snažili se v zpřátelených hloučcích přejít
most nesvobody, ohryzané zoufalstvím jak kost.*

*Jejich drsní tyranové, jejich drsní kati/ málokdy je slyšivali štkát a naříkati,
ještě na mučidlech snili o tom, že se vrátí ...*

*že se vrátí do krásnějších, spravedlivých Čech,/ jako ptáci ke svým hnízdům pod hřebeny
střech, věřili a doufali i v beznadějných dnech.(V.N.)*

Dlouhé dny a dlouhé týdny, přes šest dlouhých roků /cítili jsme vzpouru v srdci na každíčkém kroku

až nám požár bojů zrodil svobodnější sloku. (V.N.)

*Do šeríku padly dny té slávy,/ nikdy ještě nám tak nevoněl / ten květ bílý, modrý,
usměvavý,přivázaný na lafetě děl.*

*Je v něm žen a dětí něha bílá,/ básníkovo marné volání,/je v něm krev, již tato země vpila,
když jsme stáli s rukou na zbrani.*

*Kovy země se v něm roztavily,/ z květů dýchá ocelový chlad,/jak byl krásný na žerdích v té
chvíli, když jsme stáli u svých barikád.(Jaroslav Seifert)*

Všude to bylo jiné. U nás po ránu / stavěli barikádu z rozkvetlých kaštanů.

Strom padal za stromem jak lustry rozsvícené / a lidé lehali si mlčky do plamene.

Byl potom krásný den a ozvala se děla/ a lidé stírali si pot se svého čela.

Pak přišla sestra. Nesla oddaně /chléb, cigarety, vodu ve džbáně.

V tom horku ovšem stromy povadly /a sestra přispěchala s obepinadly.

Bezradně stála, mlčíc nad fází,/dvě ruce na tu práci nestačí.

Leží tu jeden, druhý, čtyři byli,/kéž by se listy stromů v ruce proměnily.

Tři umírali. Stromy a květ s nimi /zmíraly rovněž s těmi raněnými. (J.S.)

Spali na horách a v lesích, ve skalínách, v křoví,

nad hlavou jim houkávaly ručnice a sovy

živilo je samo nebe, zvěř a rybolovy.

Černé rokle byly plny jejich stop a zbraní,

žili s ptáky černých lesů, s ještěrkami strání,

slavní čeští Janošíci, čeští partyzáni.

Český lid se naučil je milovat a ctíti,

rád jim otvíral svá okna, když se chtěli skrýti,

když jsi, Praho, krvácela, také pomohli ti.(V.N.)

*Tak jsem tě miloval a miloval jen slovy,/ má Praho líbezná, když plášt' svůj šeríkový
jsi rozhalila včera odhodlaně./ Oč více řekli ti, kdo měli zbraně.*

*Dost bylo slz, jež snídali jsme denně,/ když stékající solily nám skývy. Hlas našich mrtvých
zněl nám při tom jméně,/hlas vyčítavý a hlas spravedlivý.*

*Na dlažbě leží mrtví a krev studu/ mě polévá a věčně, věčně budu/ si vyčítat, že nejsem mezi
nimi.*

Ty město statečné, jsi mezi statečnými/ a budeš věčně, věčně, všechny časy.

Ten den ti chyběl do tvé slunné krásy. (J.S.)

Přišli včas jak legendární vojska z dávných kronik.

Zvítězili. Nyní sedí v hloučkách u harmonik.

Mají kouzlo ruských písní, jejich zvláštních tonik. (V.N.)

*//Políčko, pole, ušlapaná tráva tvoje, /ej, ušlapaná koňmi našich chlapců,
našich slavných rudoarmějců.*

*Děvušky pláčou, koně po políčku skáčou, /ej, jak děvushka může neplakati,
když se milý možná nenavráti. //(Ruská vojenská píseň.)*

Jejich světlé oči září nad osmahlou pletí, /jsou tak lidští, chovající malé pražské děti.

Vybojovali nám mír a teď jej s námi světí.

*Milují svůj domov s vřelou oddaností syna, který zachránil svou matku v bitvě u Berlína,
pyšni na svou rodnou zemi, pyšni na Stalina. (V.N.)*

*Jako na Den dušiček, když po urnovém háji / kráčí zástup lidí, kteří svíčky rozžihají,
jako na Den dušiček, a přece v máji, v máji!*

*Chodče, zastav svoje kroky, postůj na chvíli! / To, co vidíš, není záhon. Jsou to mohyly
bojovníků, kteří v boji život ztratili.*

***Ztratili jej za svůj lid a za svobodu Prahy,/ za svůj národ, který byl jim nade všechno drahý,
ztratili jej při velikém účtování s vrahy.***

***Bratři z Čech a bratři slavné Rudé armády, /zbavili jste Prahu tyranovy nadvlády,
stejná oběť pasuje vás na kamarády.***

***Bratři v boji, jdem Vám na společnou panychidu,/ bojovníci za vlast, za mír, za budoucnost
lidu,***

za vlast, v které nesmí mít už žádný člověk bídu.

***Věčná sláva hrdinům, již vedou lidstvo vpřed, / aby nemusilo nikdy víckrát krvácet,
těm, kdož padli za svou vlast a spravedlivý svět,/ věčná sláva hrdinům, kteří se mužně bili,
věčná sláva hrdinům. Ač padli, zvítězili. / Jarní slunce svobody jim svítí na mohyly.(V.N.)***

Sledujte nás na Telegramu: t.me/cz24news

Autor: Prof. PhDr. Stanislava Kučerová, CSc.

[ZDROJ](#)